

Uniwersytety Trzeciego Wieku

Cechą charakterystyczną współczesnych społeczeństw krajów europejskich, w tym Polski, jest starzenie się ich mieszkańców. Główną przyczyną zmian demograficznych jest stopniowy wzrost przeciętnej długości życia ludzi i spadek dzietności. Niewątpliwie starzenie się społeczeństw ma i będzie miało w najbliższej przyszłości ogromny wpływ nie tylko na sytuację gospodarczą całej Unii Europejskiej, ale też, co za tym idzie, na jakość życia ludzi w wieku poprodukcyjnym. Wycofanie się z aktywnego życia zawodowego i wejście w tzw. „trzeci wiek” wywołuje często uczucie pustki i izolacji, wiąże się ze zmniejszeniem satysfakcji z życia, na co w dużej mierze wpływ mają istniejące w naszym społeczeństwie stereotypy dotyczące ludzi starszych związane ułomnościami fizycznymi, psychicznymi czy intelektualnymi. Tymczasem badania wykazują, że seniorzy mają olbrzymie możliwości rozwojowe, potrzebę aktywnej działalności w różnych dziedzinach społecznych, kulturalnych, politycznych, oświatowych i innych, jak też tendencję do rozwijania wielu zainteresowań¹.

Okres emerytury nie musi oznaczać pogorszenia jakości życia, ale może być pełnowartościowym, dającym satysfakcję i nowe możliwości etapem życia.

Życie we współczesnym społeczeństwie pełnym dynamicznych przemian wymaga stałego aktualizowania wiedzy i informacji. Edukacja ustawiczna (uczenie się od przedszkola aż do starości) jest jednym z najlepszych sposobów, by sprostać wyzwaniom wywołanym przez gwałtowny rozwój technologiczny, globalizację czy przeobrażenia społeczne i ekonomiczne. Dlatego tak istotne jest włączenie ludzi starszych do systemu kształcenia ustawicznego, aby osoby te mogły brać aktywny

¹ <http://www.koweziu.edu.pl/edukator/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=188> dostępny 20.06.2009

udział we wszystkich zmianach zachodzących wokół nich. Kształcenie przez całe życie służy ponadto zachowaniu sprawności psychicznej, fizycznej i intelektualnej osób starszych, utrzymuje umysł w dobrej kondycji, korzystnie wpływa na ich samopoczucie, umożliwia nawiązanie kontaktów społecznych oraz wykorzystywanie cennego doświadczenia i umiejętności osób starszych.

Uniwersytety Trzeciego Wieku świetnie wpisują się w ideę kształcenia się przez całe życie i są jedną z najpopularniejszych form edukacji ludzi starszych zarówno w Polsce, jak i na całym świecie. Inicjatywa ta spotyka się z coraz większym zainteresowaniem ze strony seniorów, dla których również ważne jest zaspokojenie takich potrzeb jak: potrzeba samokształcenia się, poszerzania wiedzy i umiejętności, potrzeba uznania i utrzymywania więzi międzyludzkich, czy możliwość realizacji pasji i marzeń, na które do tej pory nie było czasu.

Uniwersytety Trzeciego Wieku wychodzą naprzeciw potrzebom coraz liczniejszej grupy osób w wieku emerytalnym i pełnią wiele pożytecznych funkcji, min.: służą aktywizacji osób starszych, podtrzymują więzi społeczne, poszerzają wiedzę i umiejętności tych osób, ułatwiają kontakty z różnymi instytucjami, takimi jak: służba zdrowia, ośrodki rehabilitacyjne, ośrodki kultury, itp.

Trochę historii²

Pierwszy Uniwersytet Trzeciego Wieku powstał we Francji, przy Uniwersytecie w Tuluzie, a utworzył go w 1973 roku profesor nauk społecznych Pierre Vellas. Niedługo potem zaczęły powstawać inne uniwersytety we Francji oraz w innych krajach Europy i świata. Dwa lata później powstała jedna z organizacji działających na rzecz ludzi starszych o nazwie Association International des Universites du Traisem Age (AIUTA), co można przetłumaczyć jako Międzynarodowe Stowarzyszenie Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Jest to międzynarodowa organizacja skupiająca uniwersytety trzeciego wieku z całego świata. Jej celem jest promowanie edukacji osób starszych, wymiana wiedzy i doświadczeń pomiędzy uniwersytetami z różnych krajów, również prowadzenie badań na temat edukacji dorosłych. Jej członkami są także trzy polskie uniwersytety: Lubelski Uniwersytet

² http://www.utw.pl/o_utw.php dostępny 20.06.2009

Trzeciego Wiek, Uniwersytet Trzeciego Wiek
w Warszawie przy ul. Marymonckiej oraz Mokotowski Uniwersytet Trzeciego Wiek.

W Polsce pierwszy Uniwersytet Trzeciego Wiek powstał już w latach 70, a dokładnie w 1975 roku w Warszawie. Pomysłodawcą jego utworzenia była profesor Halina Szwarz. Uniwersytet działa do dziś i liczy sobie około 1120 członków.

Obecnie w Polsce działa blisko 110 Uniwersytetów Trzeciego Wiek, które łącznie zrzeszają 25 tysięcy słuchaczy, zaś najliczniejszą grupą słuchaczy może się poszczycić Uniwersytet Trzeciego Wiek z Krakowa, w którym liczba słuchaczy wynosi ponad 1800.

W naszym kraju istnieją trzy typy Uniwersytetów Trzeciego Wiek:

1. działające pod patronatem wyższej uczelni
2. działające przy stowarzyszeniach prowadzących działalność popularnonaukową,
3. działające przy domach kultury, bibliotekach, domach dziennego pobytu, ośrodkach pomocy społecznej itp.

Kto może studiować?

Rekrutacja na Uniwersytet Trzeciego Wiek przebiega najczęściej we wrześniu, zaś słuchaczami mogą zostać osoby na emeryturze bądź rencie, które chcą uczestniczyć w zajęciach (czasem muszą to być osoby, które ukończyły 50 bądź 60 lat). Słuchacze spotykają się na zajęciach kilka razy w tygodniu, które prowadzone są przez wykładowców akademickich w formie wykładów, seminariów oraz warsztatów. Dodatkowe zajęcia - takie jak lektoraty czy zajęcia na basenie, są z reguły dodatkowo płatne. Zajęcia trwają kilka semestrów. Przyszli studenci muszą wypełnić zazwyczaj ankietę, złożyć podanie wraz ze zdjęciem, przedstawić kopię świadectwa maturalnego lub dyplomu ukończenia studiów wyższych (pakiet wymaganych dokumentów różni się w zależności od uniwersytetu). Należy także opłacić wpisowe i/lub uiścić opłatę semestralną i ewentualne opłaty za zajęcia dodatkowe. Kwoty nie są zbyt wygórowane, tak aby osoby na emeryturze bądź rencie miały możliwość z nich

skorzystać.

Studenci niektórych Uniwersytetów Trzeciego Wieku mogą otrzymać symboliczne legitymacje lub indeksy, a na zakończenie edukacji otrzymują dyplom. Zajęcia prowadzone są najczęściej w salach wykładowych uniwersytetów lub domów kultury. Organizowane są także wykłady otwarte, na które zaproszeni są specjaliści z różnych dziedzin, sympozja, spotkania integracyjne lub działania charytatywne, np.: w domach dziecka, a także wycieczki po regionie. Dodatkową zaletą studiowania na Uniwersytecie Trzeciego Wieku jest dostęp do nowoczesnych technologii i bogata oferta przedmiotów, w których można uczestniczyć zgodnie ze swoimi zainteresowaniami. Przykładowe kursy/przedmioty to m.in.: warsztaty fotograficzne, nauka masażu, kursy komputerowe, gimnastyka tai chi, lektoraty języków obcych, kulturoznawstwo, historia sztuki, rękodzieło, etc.

Wśród studiujących można spotkać min. emerytowanych nauczycieli, lekarzy, wykładowców akademickich. Dla wielu uczestników możliwość podjęcia systematycznej nauki oraz udział w zajęciach aktywizujących intelektualnie i fizycznie jest rodzajem terapii w różnego rodzaju schorzeniach „trzeciego wieku” (np. depresje, nerwice) i/lub sposobem na samotność i nudę. Z pewnością warto wcześniej przygotować się do przejścia na emeryturę i dobrze zaplanować sobie ten czas. Uniwersytety Trzeciego Wieku z szeroką propozycją interesujących wykładów i warsztatów, wspierają seniorów w rozwoju i nauce nowych umiejętności, pozwalają twórczo spędzić czas na emeryturze oraz nawiązać cenne przyjaźnie.

Gdzie szukać informacji?

Łódzki Uniwersytet Trzeciego Wieku

90-113 Łódź

ul. Traugutta 18

Tel: (042) 632 11 93

www.uni.lodz.pl/3wiek

lutw@wp.pl

Fundacja II Łódzki Uniwersytet Trzeciego Wieku

90-434 Łódź

ul. Piotrkowska 137/139

Tel: (042) 636 24 15

www.uni3wiek.pl

uni3wiek@gmail.com

Salezjański Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Salezjańskiej Wyższej Szkole Ekonomii i Zarządzania w Łodzi

Łódź, 90 - 046

ul. Wodna 34

tel: 042 6718417

www.swseiz.lodz.pl

sutw@salezjanie.pl

Ciekawe strony:

<http://www.koweziu.edu.pl/>, dostępne 20.06.2009

<http://www.senior.pl/>, dostępne 20.06.2009

<http://www.utw.pl/>, dostępne 20.06.2009

Opracowanie: Małgorzata Sinior

Bibliografia:

1. <http://www.koweziu.edu.pl/edukator/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=188> ,dostępne 20.06.2009
2. http://serwisy.gazeta.pl/edukacja/1,51805,5857525,UTW_uczelnie_dla_starzej_generacji.html, dostępne 20.06.2009
3. http://www.utw.pl/o_utw.php, dostępne 20.06.2009

